

ARBEJDER HISTORIE

TIDSSKRIFT FOR HISTORIE, KULTUR OG POLITIK

NR. 2 2022

SFAH

Arbejderhistorie – Tidsskrift for historie, kultur og politik

Udgivet af Selskabet for Arbejderhistorie (SFAH)

SFAH, Rømersgade 22, 1362 Kbh. K – sfah@sfah.dk – www.sfah.dk

ISSN/0107-8461/ISBN 87-87739-55-0

© SFAH og forfatterne

Et medlemskab af SFAH omfatter følgende:

- Tidsskriftet Arbejderhistorie to gange årligt
- 20% rabat på alle SFAHs bøger (dog undtaget tilbud)
- Indbydelse og gratis deltagelse i selskabets egne foredrag, arrangementer og læsekredse
- Månedlige nyhedsbreve
- En øget historisk viden og indsigt
- Mulighed for at støtte den historiske forskning i Danmark
- Styrket fagligt netværk

Som basismedlem (200 kr./studerende: 100 kr.) er du omfattet af ovenstående samt vil modtage tidsskriftet elektronisk to gange årligt (husk oplysning om e-mailadresse)

Som ordinært medlem (425 kr.) er du omfattet af ovenstående samt modtager tidsskriftet i trykt udgave (ca. 175 sider pr. nummer) to gange årligt

Som internationalt medlem (525 kr.) får du rabatterne osv. samt får tilsendt den trykte udgave af Arbejderhistorie to gange årligt til din adresse i udlandet.

Medlemskontingent pr. år

- Basismedlemskab: 200 kr./100 kr. for studerende
- Ordinært medlemskab: 425 kr.
- Internationalt medlemskab: 525 kr.
- Støttemedlemskab: 2.125 kr. (tre eks. af tidsskriftet pr. gang)

Indmeldelse sker via vores hjemmeside: www.sfah.dk. Du kan også indsætte beløbet via Mobilpay: 92597 (skriv navn, adresse og e-mail i beskedfeltet)

Illustrationerne i tidsskriftet stammer fra Arbejdermuseet & ABA's samlinger, med mindre andet er angivet.

Arbejderhistorie indekseres i bibliotek.dk og bringes i Historical Abstracts.

Skriv til os!

Redaktionen modtager gerne forslag til artikler, essay, debatindlæg og anmeldelser.

Det bestræbes at finde rettighedshavere til illustrationer. Evt. krænkelser af ophavsretten er derfor utilsigtet.

Layout: Anne Houe

Tryk: Tarm Bogtryk

Oversættelse af abstracts: Steve Parsons og forfatterne

Forsideillustration: Københavns Tjenestepigeforenings banner indviet i 1903. Udført efter en tegning af kunstneren Wright.

FORORD

Redaktionen

Der er tegn på, at arbejderhistorie-konjunktoren er på vej op. Ikke mindst interessen for kvinde- og kønshistorie er for tiden med til at drive feltet fremad. Vi så det tydeligt ved Nordic Labour History Conference i København i januar 2022, hvor flere keynotes, tracks og sessioner havde et stærkt fokus på emner som køn, ligeløn, valgret til kvinder samt kvindelige arbejdere og ledere.

I Danmark har vi bemærket trenden blandt de seneste års nomineringer til Arbejderhistorieprisen. Og næste år slår Arbejdermuseet dørene op for en større særudstilling om "Kvindelig".

Fokus på kvinde- og kønshistorie åbner op for flere nuancer, nye perspektiver og diskussion. Det er en positiv udvikling, som *Arbejderhistorie* sætter en ære i at kunne bidrage til. I det seneste nummer af *Arbejderhistorie* var et særligt tema om "køn på arbejde", og også det aktuelle nummer indeholder flere artikler, der berører emnet. Således har Martin Andersen fra Roskilde Stadsarkiv skrevet om Dansk Kvindesamfunds syn på arbejderkvinderne, og Anna-Birte Ravn og Bente Rosenbeck behandler den formelle indførelse af ligelønnen i 1919. Kirsten Folke HARRITS ser i et personligt essay tilbage på et livsværk, der er knyttet tæt til udviklingen af forskellige formater af oral history. Hendes arbejde har imidlertid også særligt blik for emnet køn og arbejde.

Arbejderhistorie 2, 2022, indeholder derudover artikler om Thorvald Staunings udgivelse *Parlamentarisme eller Diktatur?* fra 1923 samt om den partipolitiske udvikling på Frederiksberg siden midten af 1800-tallet af henholdsvis Christen Bonde og Henning Bro. Begge artikler er i genren for traditionel, politisk arbejderhistorie med fokus på Socialdemokratiet, men de bidrager hver på sin måde med ny viden. Det sker dels ved et nyt perspektiv på et tidligere behandlet emne (Stauning), dels ved et overblik over et bemærkelsesværdigt fænomen; hvordan det kunne lade gøre at holde socialdemokraterne fra magten i en central del af hovedstaden i over 100 år (1909-2021). Udgaven rundes af med anmeldelser og en review-artikel om de nyeste bøger om sovjet-russerne på Bornholm.

Kirsten Folke Harrits peger i sit essay på en anden vigtig tendens inden for arbejderhistorien, nemlig de svenske forskningsmiljøers betydning som inspiration for nabolandene. Hun fremhæver både den nutidige debat om arbejderlitteratur i Sverige, den svenske “grav hvor du står”-bevægelse fra sidst i 1970’erne og sit samarbejde med en svensk forsker som Maths Isacson, der netop på årets Arbetarhistorikermötet præsenterede sin seneste mikrohistoriske udgivelse *Vad gör en fackforening?*

Den svenske førerposition inden for arbejderhistorien var også tydelig på Nordic Labour History Conference i januar, hvor næsten halvdelen af deltagerne kom fra Sverige. Samtidig bør også det 9. svenske Arbetarhistorikermötet i Helsingborg i oktober 2022 fremhæves som et lyspunkt. Her deltog flere end nogensinde, især fra Skåne, Stockholm og Uppsala, men også fra Danmark og Norge. Emnerne var mangfoldige, men igen stod kvinde- og kønshistorien højt på dagsordenen. Det aktuelle fokus opsummeres meget godt i en af sessionstitlerne, der lød “Arbete, klass och kön”. Den svenske feminisme påvirker uden tvivl feltet for tiden.

Siden sidste nummer af tidsskriftet har Arbejderhistoriefestivalen 2022 fundet sted. Festivalerne har i løbet af relativ få år udviklet sig til et kærkomment forum for formidling af arbejderhistorie i Danmark. Det er også blevet en god tradition, at Arbejderhistorieprisen bliver overrakt i disse festlige rammer. Årets nominerede til prisen blev fundet i en stærk gruppe af videnskabelige specialer og ph.d.-afhandlinger, der afspejler et levende og bredt forskningsfelt. De tre nominerede var i år Ditte Merete Krogsgaard Krøner fra Aarhus Universitet, Josefine Rahbek Stromark fra Københavns Universitet og Charlie Krautwald fra Universitetet i Agder, Norge. Vinderen af årets Arbejderhistoriepris blev sidstnævnte med afhandlingen *Kampen om gaderne: Gadepolitik og rumlige krav i 1930’erne politiske kultur*, der med et sikkert afsæt i både den faghistoriske og teoretiske litteratur på området undersøger den konfrontative gadepolitik og den udenomsparlamentariske radikalisering. Herfra skal naturligvis lyde et stort tillykke til både prisvinderen og til de øvrige nominerede. Deres indsats er vigtige bidrag til en videre udvikling af området og vil forhåbentlig sætte tydelige spor i tidsskriftet i den kommende tid.

Til slut vil redaktionen takke Anette Eklund Hansen, tidligere arkivar og arkiv- og biblioteksleder på Arbejdermuseet og ABA, for mange års tro tjeneste. Hun har været medlem af redaktionen for *Årbog for arbejderbevægelsens historie/Arbejderhistorie* siden 1990, hvilket gør hende til den længst siddende redaktør i SFAH’s historie. Det er en anerkendelsesværdig indsats, som måske aldrig vil blive overgået.